Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

19 септември 2018 година*

„Преюдициално запитване — Социална политика — Директива 2000/78/ЕО — Равно третиране в областта на заетостта и професиите — Член 2, параграф 2 — Забрана на дискриминацията, основана на увреждане — Колективен трудов договор във връзка със социалното осигуряване — Преходна помощ, изплащана на бившите работници и служители — граждански лица в съюзническите сили в Германия — Прекратяване на плащането на тази помощ, когато заинтересованото лице придобие право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, предоставяна на лицата с увреждания съгласно задължителното пенсионно осигуряване“

По дело C-312/17,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landesarbeitsgericht Hamm (Областен съд по трудови спорове Хам, Германия) с акт от 28 март 2017 г., постъпил в Съда на 29 май 2017 г., в рамките на производство по дело

Surjit Singh Bedi

срещу

Bundesrepublik Deutschland,

Bundesrepublik Deutschland in Prozessstandschaft für das Vereinigte Königreich von Großbritannien und Nordirland,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, J. Malenovský, M. Safjan (докладчик), D. Šváby и M. Vilaras, съдии,

генерален адвокат: E. Sharpston,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за германското правителство, от T. Henze и J. Möller, в качеството на представители,

– за Bundesrepublik Deutschland in Prozessstandschaft für das Vereinigte Königreich von Großbritannien und Nordirland, от B. von Buchholz, Rechtsanwältin,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от D. Martin и M. Kellerbauer, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 29 май 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2, параграф 2 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите (ОВ L 303, 2000 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 6, стр. 7).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Surjit Singh Bedi и Bundesrepublik Deutschland (Федерална република Германия) и Bundesrepublik Deutschland in Prozessstandschaft für das Vereinigte Königreich von Großbritannien und Nordirland (Федерална република Германия като процесуален субституент на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия) относно прекратяването на плащането на предвидена в колективен трудов договор преходна помощ, когато заинтересованото лице е придобило право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, предоставяна на лицата с увреждания съгласно задължителното пенсионно осигуряване.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображения 8, 11—13 и 15 от Директива 2000/78:

„(8) Насоките по заетостта 2000, одобрени от Европейския съвет в Хелзинки на 10 и 11 декември 1999 г., подчертават необходимостта от създаване на трудов пазар, благоприятстващ социалната интеграция чрез формулиране на съгласуван пакет от политики, целящи борбата с дискриминация спрямо такива групи като лицата с увреждания. Те също подчертават необходимостта да се обърне специално внимание на подкрепата на по-възрастните работници, за да се увеличи тяхното участие на пазара на труда.

[…]

(11) Дискриминацията, която се основава на религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, може да възпрепятства постигането целите на Договора за ЕО, по-специално достигането на високо ниво на заетост и социална закрила, повишаване на жизнения стандарт и качеството на живота, икономическата и социална сплотеност и солидарност, свободното движение на хора.

(12) С тази цел, всяка пряка или непряка дискриминация, основаваща се на религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, що се отнася до сферите, обхванати от настоящата директива, следва да бъдат забранени в цялата Общност. Тази забрана на дискриминация следва да се прилага и спрямо граждани на трети страни, но не покрива различия в третирането, основаващи се на националност, и не засяга разпоредбите, уреждащи влизането и пребиваването на лица от трети страни и техния достъп до заетост и упражняване на занятие.

(13) Настоящата директива не се прилага към схемите за социално осигуряване и социална закрила, чиито ползи не се третират като доходи по значението на термина, даден за целите на член 141 от Договора за ЕО, нито пък за всеки вид плащане от страна на държавата, което има за цел предоставяне на достъп до заетост или поддържане на заетостта.

[…]

(15) Оценяването на фактите, от които може да се заключи, че е налице пряка или непряка дискриминация, е от компетенциите на националните съдебни или други компетентни органи, в съответствие с разпоредбите на националното законодателство или практика. Такива разпоредби могат да регламентират, по-специално, […] установяване на непряка дискриминация чрез всички средства, включително въз основа доказателство на статистиката“.

4 Член 1 от тази директива гласи:

„Целта на настоящата директива е да регламентира основната рамка за борба с дискриминацията, основана на религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация по отношение на заетостта и упражняването на занятие, с оглед прилагането в държавите членки на принципа за равно третиране“.

5 Член 2, параграфи 1 и 2 от посочената директива, предвижда:

„1. За целите на настоящата директива „принципът за равно третиране“ означава, че няма да има пряка или непряка дискриминация въз основа на който и да е от признаците, посочени в член 1.

2. За целите на параграф 1:

а) проява на пряка дискриминация има, когато едно лице е, било е или би било третирано по-малко благоприятно от друго в сравнима ситуация въз основа един от признаците, упоменати в член 1;

б) проява на непряка дискриминация има, когато видимо неутрална разпоредба, критерий или практика биха поставили лицата [с] определена религия или убеждение, увреждане, възраст или сексуална ориентация в сравнение с други лица в неблагоприятно положение, о[с]вен ако:
   i) тази разпоредба, критерий или практика е обективно оправдана от законната си цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими, или
   ii) що се отнася до лица с определени увреждания, работодателят или всяко лице или организация, до които настоящата директива се отнася, са задължени според националното законодателство, да предприемат подходящи мерки в съответствие с принципите, съдържащи се в член 5, за да се премахнат вредите, произтичащи от такава разпоредба, критерий или практика“.

6 Член 3, параграфи 1 и 3 от същата директива гласи:

„1. В границите на сферите на компетентност, поверени на Общността, настоящата директива се прилага към всички лица от публичния и частния сектор, включително публични органи, във връзка с[ъс]:

[…]

в) условия за наемане и условия на труд, включително условията за уволнение и заплащане;

[…]

3. Настоящата директива не се прилага към каквито и да било видове плащания, правени по държавни схеми и други подобни, включително държавно социално осигуряване и социална закрила“.

7 Член 16 от Директива 2000/78 гласи:

„Държавите членки вземат необходими мерки, за да гарантират, че:

а) всички закони, подзаконови актове и административни разпоредби, противоречащи на принципа за равно третиране, са отменени;

б) всички разпоредби, противоречащи на принципа за равно третиране, които са включени в колективни трудови договори, вътрешни правила на предприятията или правила, регулиращи свободните работи и професии и организациите на работници и работодатели, са или могат да бъдат обявени за нищожни, или да бъдат изменени“.

Германското право

8 Tarifvertrag zur Sicherung der sozialen Stationierungsstreitkräften bei den Arbeitnehmer im Heilwesens der Bundesrepublik Deutschland (Колективният трудов договор във връзка със социалното осигуряване на работниците и служителите в разположените на територията на Федерална република Германия въоръжени сили) от 31 август 1971 г. (наричан по-нататък „TV SozSich“) е сключен между Федерална република Германия и различни профсъюзи за регламентиране на условията на труд на работниците и служителите, които работят в разположените на нейна територия въоръжени сили за сметка на държавите на произход, сред които е и Обединеното кралство.

9 Член 2 от TV SozSich, озаглавен „Условия за получаване на плащанията“, гласи:

„Право на плащанията, предвидени в настоящия колективен трудов договор, имат работниците и служителите, които:

1. са уволнени поради съкращаване на щата:

а) вследствие на намаление на военнослужещите;

b) вследствие на премахването на обекти или единици или прехвърлянето им извън периметъра на сегашното постоянно работно място след решение, взето по военни съображения от висшестоящия орган;

2. когато към момента на уволнението:

а) работят на пълно работно време поне от една година;

b) могат да представят доказателства за най-малко пет години трудов стаж по смисъла на член 8 от [Tarifvertrag für die Arbeitnehmer bei den Stationierungsstreitkräften im Gebiet der Bundesrepublik Deutschland (Колективен трудов договор относно работниците и служителите в разположените на територията на Федерална република Германия въоръжени сили) от 16 декември 1966 г. (наричан по-нататък „TV AL II“)] или от [Tarifvertrag für die bei den

Dienststellen, Unternehmen und sonstigen Einrichtungen der alliierten Behörden und der alliierten Streitkräfte im Gebiet von Berlin beschäftigten Arbeitnehmer (Колективен трудов договор относно работниците и служителите в службите, предприятията и другите органи на съюзническите администрации и на въоръжени сили в зоната на Берлин) от 30 януари 1968 г. (наричан по-нататък „TV B II“)] и са достигнали 40-годишна възраст;

c) имат постоянно местожителство през последните пет години в териториалния обхват на TV AL II или на TV B II;

d) не отговарят на условията за получаване на пенсия за осигурителен стаж и възраст или пенсия за ранно пенсиониране в рамките на задължителното пенсионно осигуряване; и

3. когато не им е била предложена никаква друга приемлива работа в приложното поле на TV AL II […]“.

10 Член 4 от TV SozSich, озаглавен „Преходна помощ“, предвижда:

„1. Преходна помощ се изплаща:

a) в допълнение към заплащането, получавано по друго трудово правоотношение извън въоръжените сили, разположени на германска територия;

b) в допълнение към плащанията от Bundesanstalt für Arbeit [(Федерална служба по заетостта, Германия)], предоставяни поради безработица или при дейности за професионално обучение (обезщетение за безработица, социална помощ за безработни, издръжка);

c) в допълнение към обезщетенията за болест, изплащани по законоустановената схема за здравно осигуряване поради болест, или към обезщетенията за инвалидност, изплащани по законоустановената схема за осигуряване при злополука в случай на неработоспособност вследствие на трудова злополука.

[…]

3.

a) (1) Основа за изчисляването на преходната помощ, изплащана в допълнение към възнаграждението, получавано по друго трудово правоотношение [(параграф 1, буква a)], е основното трудово възнаграждение, предвидено в Колективния трудов договор по член 16, точка 1, буква a) от TV AL II, което се полага на работника или служителя към датата на уволнението за пълен календарен месец, на базата на нормалното работно време, определено в договора (формула за изчисление: нормално седмично работно време x 13: 3) […]

5.

a) Работниците и служителите, които към датата на уволнението си са достигнали:

20 години трудов стаж (член 8 от TV AL II или TV B II) и 55-годишна възраст или

25 години трудов стаж (член 8 от TV AL II или TV B II) и 50-годишна възраст

получават преходна помощ в съответствие с параграфи 1—4 без ограничение във времето.

[…]“.

11 Член 8 от TV SozSich, озаглавен „Изключване на плащането и възстановяване на недължими преходни помощи и вноски“, предвижда в параграф 1, буква c):

„Преходната помощ и вноските не се изплащат за периодите:

[…]

c) следващи месеца, през който работникът или служителят придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране или на пенсия за инвалидност съгласно задължителното пенсионно осигуряване“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

12 Г-н Bedi, роден през 1954 г., е признат за лице с тежко увреждане, чиято степен е 50 %.

13 През 1978 г. започва да работи в Германия като гражданско лице във въоръжените сили на Обединеното кралство, като последната му работа там е пазач на базата в Мюнстер (Германия). По силата на клаузите на неговия трудов договор колективните трудови договори на работниците и служителите в разположените на германска територия въоръжени сили, сред които и TV SozSich, са приложими за трудовото му правоотношение.

14 Г-н Bedi е уволнен, считано от 31 декември 2013 г., поради затварянето на базата в Мюнстер. Считано от 1 януари 2014 г., той получава преходната помощ, предвидена в член 4 от TV SozSich (наричана по-нататък „преходната помощ“). Тази помощ последно възлиза на 1604,20 EUR на месец.

15 На 1 март 2014 г. г-н Bedi започва работа като пазач в частно дружество, а от 1 април 2016 г. е нает от това дружество на пълно работно време.

16 С писмо от 23 март 2015 г. Федерална република Германия уведомява г-н Bedi за факта, че считано от 1 май 2015 г., ще придобие право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лица с тежки увреждания съгласно задължителното пенсионно осигуряване и че поради това правото му да получава преходната помощ, ще се прекрати на 30 април 2015 г. съгласно член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich. Изплащането на споменатата помощ е прекратено на посочената дата.

17 В случая на г-н Bedi пенсията за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране за лица с тежки увреждания възлиза на 909,50 EUR на месец, предвид намалението с 10,80 %, за да се отчете фактът, че той ще започне да получава тази пенсия 36 календарни месеца по-рано. Прагът за допълнителните възнаграждения, които той би могъл да получава заедно с посочената пенсия за осигурителен стаж и възраст, без намаление на размера на последната, е 450 EUR на месец при пълна пенсия за осигурителен стаж и възраст. Праговете за възнагражденията в допълнение към частична пенсия за осигурителен стаж и възраст, каквато също е възможна в случая на г-н Bedi, са в размер на 2310 EUR, 1750 EUR и 1200 EUR за частичните пенсии за осигурителен стаж и възраст, представляващи съответно една трета, 50 % и две трети от пълната пенсия. В настоящия случай г-н Bedi би могъл да получава частична пенсия, представляваща две трети от пълната пенсия.

18 Г-н Bedi подава жалба пред Arbeitsgericht Münster (Съд по трудови спорове Мюнстер, Германия) срещу Федерална република Германия, първо, в качеството ѝ на страна по TV SozSich и второ, на основание член 56, параграф 8 от Споразумението за допълнение на Споразумението от 19 юни 1951 г. между страните по Северноатлантическия договор относно статута на техните въоръжени сили по отношение на чуждестранните въоръжени сили, разположени във

Федерална република Германия, подписано на 3 август 1959 г. и изменено на 21 октомври 1971 г., 18 май 1981 г. и 18 март 1993 г., за да предяви правото на Обединеното кралство. Той иска от посочения съд да констатира задължението преходната помощ да продължи да му бъде изплащана след 1 май 2015 г. С решение, за което г-н Bedi е уведомен на 11 февруари 2016 г., Arbeitsgericht Münster (Съд по трудови спорове Мюнстер) отхвърля неговата жалба.

19 Г-н Bedi обжалва това решение пред Landesarbeitsgericht Hamm (Съд по трудови спорове Хам, Германия). Той иска от посочения съд да констатира задължението за продължаване на изплащането на преходната помощ, както и да разпореди плащането на тази помощ от април 2016 г. до декември 2016 г.

20 Запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich нарушава забраната на дискриминацията, основана на увреждане, посочена в членове 1 и 16 от Директива 2000/78, в случая, при който работникът придобива право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лицата с тежки увреждания съгласно задължителното пенсионно осигуряване.

21 Съгласно практиката на Bundesarbeitsgericht (Федерален трудов съд, Германия) член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich не дискриминира пряко или непряко съответните работници. Всъщност тази разпоредба, предвид условията за получаване на пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране, не се основава на увреждане и във всеки случай е обективно оправдана от законна цел, като средствата за постигането ѝ са подходящи и необходими.

22 Според запитващата юрисдикция обаче дискриминация не е изключена с оглед неотдавнашната практика на Съда, по-специално решение от 6 декември 2012 г., Odar (C-152/11, EU:C:2012:772).

23 В това отношение запитващата юрисдикция подчертава по-специално, че критерият, предвиден в член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich, е изведен от придобиването на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране. Доколкото от значение е не действителното получаване на пенсия за осигурителен стаж и възраст, а само правото на работника да получава такава пенсия, TV SozSich винаги води до по-кратък срок на получаване на преходната помощ от работниците с увреждания в сравнение с работниците без увреждания. И при двете категории работници обаче изходното положение е едно и също, тъй като са уволнени от работодателя и следва, поради напредналата им възраст и дългата продължителност на трудовото им правоотношение, да получават помощ за поддържане на приличния стандарт на живот, който им е осигурявала работата и доходите, свързани с нея, докато получат пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване.

24 Вземането като критерий, в контекста на преходната помощ, на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране за лицата с тежки увреждания би накърнило предимството, предоставено чрез отпускането на такава пенсия, която цели да се отчетат трудностите и конкретните рискове, които срещат работниците, страдащи от тежко увреждане. Тъй като компенсира неблагоприятното положение, произтичащо изключително от такова увреждане, това предимство не би трябвало да се отчита при сравнението на работниците с тежки увреждания и работниците без увреждания и на тяхното положение с оглед на получаването на преходната помощ. В противен случай последиците на предвидената от законодателя компенсация за особените затруднения на лицата с тежки увреждания биха били в техен ущърб.

25 При тези обстоятелства Landesarbeitsgericht Hamm (Областен съд по трудови спорове Хам) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 2, параграф 2 от Директива [2000/78] да се тълкува в смисъл, че не допуска в колективен трудов договор да се съдържа правна уредба, според която получаването на преходна помощ — предоставена с цел да се гарантира подходяща издръжка на живота на загубили работата си работници и служители въз основа на предвиденото в колективния трудов договор основно трудово възнаграждение до постигането на икономическа сигурност чрез правото на пенсия от задължителното пенсионно осигуряване — се прекратява, когато се придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране, и за прилагането на тази уредба от значение е възможността да се получи пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране поради увреждане?“.

По преюдициалния въпрос

26 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 2, параграф 2 от Директива 2000/78 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредбите на колективен трудов договор, които предвиждат прекратяване на изплащането на преходна помощ, предоставена с цел да се гарантира подходящ доход на загубил работата си работник, докато той придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване, когато работникът придобие право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лицата с тежки увреждания съгласно посоченото осигуряване.

27 В настоящия случай TV SozSich е колективен трудов договор, сключен между Федерална република Германия и различни профсъюзи по отношение на социалното осигуряване на работниците и служителите в разположените на германска територия въоръжени сили.

28 Най-напред следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда както от заглавието и съображенията, така и от съдържанието и целта на Директива 2000/78 следва, че тя е предназначена да установи обща рамка, за да се осигури на всяко лице равно третиране „в областта на заетостта и професиите“, като му се предостави ефикасна защита срещу дискриминацията, основана на един от признаците, упоменати в член 1, сред които е увреждането (вж. в този смисъл решения от 18 юни 2009 г., Hütter, C-88/08, EU:C:2009:381, т. 33 и от 14 март 2018 г., Stollwitzer, C-482/16, EU:C:2018:180, т. 20).

29 За да се отговори на поставения от националната юрисдикция въпрос, следва да се провери, на първо място, дали разпоредби като тези на TV SozSich за преходната помощ, за които се твърди, че са дискриминационни, попадат в приложното поле на Директива 2000/78.

30 В това отношение в светлината на член 3, параграф 1, буква в) и параграф 3 във връзка със съображение 13 от посочената директива трябва да се приеме, че нейното приложно поле не обхваща схемите за социално осигуряване и социална закрила, придобивките по които не се приравняват на заплащане по смисъла на този термин за целите на член 157, параграф 2 ДФЕС (решения от 6 декември 2012 г., Dittrich и др., C-124/11, C-125/11 и C-143/11, EU:C:2012:771, т. 31 и от 2 юни 2016 г., C, C-122/15, EU:C:2016:391, т. 20).

31 Важно е следователно да се определи дали преходна помощ като предвидената в TV SozSich може да се приравни на заплащане по смисъла на член 157 ДФЕС.

32 Съгласно член 157, параграф 2 ДФЕС под „заплащане“ се разбира обичайната основна или минимална заплата или надница, както и всяка друга придобивка в пари или в натура, изплатена пряко или непряко от работодателя на работника за неговия труд.

33 От практиката на Съда следва, че понятието „заплащане“ по смисъла на член 157, параграф 2 ДФЕС трябва да се тълкува в широк смисъл. То включва по-специално всички придобивки в пари или в натура, настоящи или бъдещи, при положение че същите са предоставени, включително непряко, от работодателя на работника за неговия труд, независимо дали по силата на трудов договор, законодателни разпоредби, или на доброволни начала. Освен това фактът, че някои плащания са направени след прекратяване на трудовото правоотношение, не изключва възможността те да имат характер на заплащане по смисъла на горепосочените разпоредби (решения от 6 декември 2012 г., Dittrich и др., C-124/11, C-125/11 и C-143/11, EU:C:2012:771, т. 35 и от 2 юни 2016 г., C, C-122/15, EU:C:2016:391, т. 21).

34 Съдът уточнява също, че сред придобивките, които се определят като „заплащане“, са точно сумите, изплащани от работодателя поради наличието на трудово правоотношение, чиято цел е да осигурят източник на доходи на работниците дори ако в особени случаи не извършват никаква дейност, предвидена в трудовия договор. Сам по себе си фактът, че тези плащания са продиктувани също и от свързани със социалната политика съображения, не може да постави под съмнение техния характер на заплащане (решения от 9 декември 2004 г., Hlozek, C-19/02, EU:C:2004:779, т. 39 и от 2 юни 2016 г., C, C-122/15, EU:C:2016:391, т. 22).

35 Освен това, що се отнася до обезщетенията, предоставяни от работодателя на работника при уволнение, Съдът вече е установил, че те представляват форма на отложено заплащане, на което работникът има право заради положения труд, но което му се плаща при прекратяване на трудовото правоотношение с цел да се улесни приспособяването му към новите обстоятелства, произтичащи от прекратяването (решения от 17 май 1990 г., Barber, C-262/88, EU:C:1990:209, т. 13 и от 9 декември 2004 г., Hlozek, C-19/02, EU:C:2004:779, т. 37).

36 Освен това съгласно постоянната съдебна практика, за да се прецени дали дадено плащане попада в приложното поле на член 157 ДФЕС, определящо значение може да има само критерият, изведен от заключението, че работникът получава плащането на основание трудовото правоотношение, което го е свързвало с бившия му работодател, тоест критерият за положен труд, изведен от самия текст на посочения член (вж. в този смисъл решения от 6 декември 2012 г., Dittrich и др., C-124/11, C-125/11 и C-143/11, EU:C:2012:771, т. 37 и от 24 ноември 2016 г., Parris, C-443/15, EU:C:2016:897, т. 34).

37 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че преходната помощ цели да позволи на възрастните работници, наети за продължителен период от време, които са били законно уволнени по икономически причини, да получат подпомагане след прекратяването на трудовото правоотношение. Целта на тази помощ е да осигури издръжка, да компенсира за трудностите, произтичащи от получаването на по-ниско заплащане за нова работа или от безработица. Посочената помощ цели и да създаде стимул за работника да продължи да се труди и да си намери нова работа извън сектора на въоръжените сили, разположени в Германия. Такъв по-специално е случаят, когато на новата си длъжност работникът получава заплащане, което е по-ниско от получаваното на длъжността в посочените въоръжени сили и дори е по-ниско от обезщетението за безработица.

38 Запитващата юрисдикция отбелязва, че преходната помощ е специално социално обезщетение, финансирано от данъците и изплащано от Федерална република Германия на основание на задълженията ѝ, произтичащи от TV SozSich, извън трудовото правоотношение, което е съществувало между работника и държавата по неговата месторабота. Тази юрисдикция обаче уточнява, че Федерална република Германия изплаща тази помощ за сметка на държавите по произхода на въоръжените сили, разположени на германска територия.

39 При тези условия в настоящия случай посочената помощ трябва да се разглежда като предоставена на г-н Bedi от Обединеното кралство в качеството му на работодател, както посочва в писменото си становище Федерална република Германия като процесуален субституент на Обединеното кралство.

40 Освен това, тъй като преходната помощ е предвидена в колективен трудов договор, какъвто е SozSich TV, който се отнася само за особена категория работници, а именно работниците и служителите във въоръжените сили, разположени на германска територия, тази помощ се определя съгласно условията на трудовото правоотношение, договорени между работника, който получава посочената помощ, и работодателя.

41 В това отношение размерът на споменатата помощ се изчислява въз основа на последната изплатена заплата. Всъщност, както посочва запитващата юрисдикция, преходната помощ се предоставя въз основа на основното трудово възнаграждение, което се полага на работника към датата на уволнението му, съгласно член 4, параграф 3, буква а), точка 1) от TV SozSich.

42 От това следва, че преходната помощ представлява настояща придобивка в пари, платена от работодателя на работника за неговия труд. Поради това тя представлява „заплащане“ по смисъла на член 157, параграф 2 ДФЕС. Следователно тази помощ попада в приложното поле на Директива 2000/78.

43 На второ място, следва да се провери дали член 8, параграф 1, буква с) от TV SozSich въвежда дискриминация, основана на увреждане, която е забранена от Директива 2000/78.

44 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 2, параграф 1 от тази директива „принципът за равно третиране“ означава, че няма да има пряка или непряка дискриминация въз основа на който и да е от признаците, посочени в член 1, сред които по-специално е увреждането.

45 Що се отнася до наличието на пряка дискриминация, съгласно член 2, параграф 2, буква а) от Директива 2000/78 проява на такава дискриминация има, когато едно лице е третирано по-малко благоприятно от друго в сравнима ситуация въз основа на един от признаците, посочени в член 1 от тази директива.

46 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че както работниците с тежки увреждания, така и други категории лица имат право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно германското задължително пенсионно осигуряване.

47 Следователно прекратяването на плащането на преходната помощ, когато съответното лице придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране или пенсия за инвалидност съгласно задължителното пенсионно осигуряване в съответствие с член 8, параграф 1, буква с) от TV SozSich, не се отнася единствено за работниците с тежки увреждания.

48 При тези условия не може да се счита, че тази разпоредба установява различие в третирането, пряко основано на увреждането по смисъла на член 1 във връзка с член 2, параграф 2, буква а) от Директива 2000/78, тъй като почива на критерий, който не е неразривно свързан с увреждането (вж. в този смисъл решения от 11 април 2013 г., HK Danmark, C-335/11 и C-337/11, EU:C:2013:222, т. 72 и 74 и от 18 януари 2018 г., Ruiz Conejero, C-270/16, EU:C:2018:17, т. 37).

49 Що се отнася до наличието на непряка дискриминация, следва да се отбележи в самото начало, че член 2, параграф 2, буква б), подточка ii) от Директива 2000/78 е ирелевантен с оглед на обстоятелствата в главното производство, тъй като не се твърди, че германското законодателство задължава работодателя на г-н Bedi, лице или организация, за която се прилага

тази директива, да предприемат подходящи мерки по смисъла на тази разпоредба, за да премахнат вредите, които биха могли да произтекат от прилагането на разпоредбите на разглеждания в главното производство TV SozSich.

50 Колкото до член 2, параграф 2, буква б), подточка i) от Директива 2000/78, тази разпоредба предвижда, че има проява на непряка дискриминация, когато видимо неутрална разпоредба, критерий или практика биха поставили лицата, които по-специално имат дадено увреждане, в неблагоприятно положение в сравнение с други лица, освен ако тази разпоредба, критерий или практика са обективно оправдани от законна цел и средствата за постигане на тази цел са подходящи и необходими.

51 В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че работниците с тежки увреждания получават пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране съгласно задължителното пенсионно осигуряване в зависимост от тяхната година на раждане и че в резултат на това те обикновено получават преходна помощ за период с една до три години по-кратък от този на помощта, предоставяна на работниците без увреждания на същата възраст, преди последните да получат право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст за дългосрочно осигурени лица. В настоящия случай преходната помощ е била предоставяна на г-н Bedi само до навършване на 60 години и 8 месеца, вместо да му се предоставя до 63-годишна възраст, в случай че нямаше тежки увреждания.

52 Впрочем от акта за преюдициално запитване е видно, че от гледна точка на намаляването на размера на получаваната при ранно пенсиониране пенсия за осигурителен стаж и възраст, както и на праговете за допълнителните възнаграждения, които даден работник може да получава заедно с такава пенсия, общият доход на лице с увреждания, което се намира в положението на г-н Bedi, е по-нисък от общия доход, състоящ се от размера на преходната помощ заедно със заплащането по ново трудово правоотношение, получавани от лице без увреждания, поставено в същото положение.

53 При тези условия следва да се приеме, че в случай като разглеждания в главното производство в резултат на член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich доходите на работник с тежки увреждания за периода, през който му се предоставя пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране, са по-ниски от доходите, получавани от работник без увреждания. Следователно е видно, че съдържащото се в тази разпоредба правило може да постави в неблагоприятно положение работниците с увреждания и така да доведе до различно третиране, непряко основано на увреждане, по смисъла на член 2, параграф 2, буква б) от Директива 2000/78.

54 В това отношение германското правителство и Федерална република Германия като процесуален субституент на Обединеното кралство обаче изтъкват, че с оглед на датата на придобиване на правото на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване работниците с тежки увреждания и работниците без увреждания се намират в обективно различни изходни положения по отношение на нуждата от преходна помощ. Според тях всъщност първите имат по-голяма нужда от помощта за разлика от вторите.

55 От практиката на Съда обаче следва, че работниците в предпенсионна възраст се намират в сходно положение с това на другите работници, засегнати от уволнение, след като тяхното трудово правоотношение с работодателя им се прекратява на същото основание и при същите условия (вж. в този смисъл решение от 6 декември 2012 г., Odar, C-152/11, EU:C:2012:772, т. 61).

56 Всъщност предимството, предоставено на работниците с тежки увреждания, което се състои в правото им да претендират получаването на пенсия за осигурителен стаж и възраст, щом достигнат възраст, по-ниска от определената за работниците без увреждания, не ги поставя в специфично положение спрямо тези работници (вж. в този смисъл решение от 6 декември 2012 г., C-152/11, EU:C:2012:772, т. 62).

57 Впрочем в конкретния случай прилагането на член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich се отнася до работници в предпенсионна възраст, които са били уволнени. Следователно от гледна точка на член 2, параграф 2, буква б) от Директива 2000/78 работниците, страдащи от тежко увреждане, се намират в сходно положение с това на работниците без увреждания на същата възраст.

58 Поради това в съответствие с тази разпоредба следва да се прецени дали съществуващата разлика в третирането между тези две категории работници е обективно и обосновано оправдана от законосъобразна цел, дали средствата за постигането ѝ са подходящи и дали не надхвърлят необходимото за постигането на преследваната цел.

59 В това отношение следва да се припомни, че при сегашното състояние на правото на Съюза държавите членки и евентуално социалните партньори на национално равнище разполагат с широка свобода на преценка не само при избора на конкретна цел наред с други в областта на социалната политика и политиката по заетостта, но и при определянето на мерките, които могат да я осъществят (решение от 16 октомври 2007 г., Palacios de la Villa, C-411/05, EU:C:2007:604, т. 68 и от 26 септември 2013 г., Dansk Jurist- og Økonomforbund, C-546/11, EU:C:2013:603, т. 50).

60 Както следва от точка 37 от настоящото съдебно решение, в случая разпоредбите за преходната помощ, предвидени в TV SozSich, целят да компенсират поне отчасти загубата на доходи, причинена от уволнението, и да улеснят реинтегрирането на пазара на труда на засегнатите лица. В този контекст наличието на по-ранно придобиване на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване гарантира на съответното лице доход, с оглед на който продължаването на изплащането на преходна помощ може да не изглежда необходимо за закрилата на това лице.

61 Поради това следва да се приеме, че в случай като разглеждания в главното производство предоставянето на компенсация за в бъдеще на уволнените работници и подпомагането на тяхната професионална реинтеграция, същевременно отчитайки необходимостта от справедливо разпределяне на ограничени финансови средства, могат да бъдат признати за законни цели по смисъла на член 2, параграф 2, буква б), подточка i) от Директива 2000/78 (вж. в този смисъл решение от 6 декември 2012 г., Odar, C-152/11, EU:C:2012:772, т. 42 и 43).

62 При тези условия следва да се приеме, че тези цели трябва по принцип да се разглеждат като годни „обективно и обосновано“ да оправдаят разлика в третирането, основана на увреждане.

63 По-нататък трябва да се провери дали средствата за постигане на тези цели са подходящи и необходими и дали не надхвърлят изискването за постигането на преследваната цел.

64 Що се отнася до въпроса дали разглежданите разпоредби на TV SozSich са подходящи, важно е да се отбележи, че прекратяването на изплащането на преходната помощ на работниците, които получават пенсия за осигурителен стаж и възраст при ранно пенсиониране, не се явява необосновано от гледна точка на целта на тази помощ, а именно да се предостави след края на трудовото правоотношение допълнителна и временна подкрепа, предлагана доброволно от работодателя поради предишното трудово правоотношение, докато работникът получи икономическа закрила, произтичаща от правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване.

65 Поради това следва да се приеме, че разпоредба като член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich не е явно неподходяща за постигането на законосъобразна цел на политика по заетост като целта, преследвана от германските социални партньори.

66 При проверката дали тази разпоредба надхвърля необходимото за постигането на преследваните цели, посочената разпоредба следва да се отнесе към контекста, в който се вписва, и да се вземе предвид вредата, която може да причини на обхванатите от нея лица (вж. в този смисъл решение от 6 декември 2012 г., Odar, C-152/11, EU:C:2012:772, т. 65).

67 Що се отнася до контекста, в който се вписва член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich, германското правителство изтъква, че във връзка с колективните трудови договори социалните партньори не са задължени да изберат най-справедливото, най-разумното или най-подходящото решение. Съгласно член 28 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) те се ползвали от привилегии във връзка със свободата на колективни преговори.

68 Съгласно практиката на Съда естеството на мерките, приети посредством колективен трудов договор, е различно от естеството на тези, приети едностранно по законов или подзаконов път от държавите членки, доколкото, упражнявайки своето основно право на колективни преговори, признато в член 28 от Хартата, социалните партньори са се погрижили да установят равновесие между съответните си интереси (решение от 8 септември 2011 г., Hennigs и Mai, C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 66 и цитираната съдебна практика).

69 Когато закрепеното в член 28 от Хартата право на колективни преговори попада в обхвата на разпоредбите от законодателството на Съюза, то трябва да се упражнява в съответствие с посоченото законодателство в приложното му поле (решение от 8 септември 2011 г., Hennigs и Mai, C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 67 и цитираната съдебна практика).

70 Ето защо, когато приемат мерки, попадащи в приложното поле на тази директива, социалните партньори трябва да действат съобразно посочената директива (вж. в този смисъл решения от 8 септември 2011 г., Hennigs и Mai, C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 68 и от 12 декември 2013 г., Hay, C-267/12, EU:C:2013:823, т. 27).

71 Освен това следва да се припомни, че съгласно член 16 от Директива 2000/78 държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че всички разпоредби, противоречащи на принципа за равно третиране, които са включени по-конкретно в колективни трудови договори, са или могат да бъдат обявени за нищожни, или да бъдат изменени.

72 По отношение на неблагоприятното положение, в което член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich може да постави посочените лица, следва да се отбележи, че според запитващата юрисдикция възприетият от тази разпоредба критерий относно прекратяването на правото на изплащане на преходната помощ е изведен от придобиването на правото на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо дали заинтересованото лице действително получава пенсия за осигурителен стаж и възраст, или е заявило получаването ѝ. Следователно, както отбелязва генералният адвокат в точка 52 от заключението си, прекратяването на изплащането на преходната помощ е автоматично.

73 Несъмнено, работник с тежки увреждания може да се окаже в положение, при което по лични причини предпочита да получи ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, дори прилагането на член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich, както следва от точка 52 от настоящото съдебно решение, по принцип да води до това доходите на този работник, когато той придобие право на такова ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст, да не са равни на доходите на работник без увреждания, който получава преходната помощ.

74 Все пак, както посочва генералният адвокат в точка 54 от заключението си, за разлика от работника без увреждания работникът с тежки увреждания, дори и да поиска, не разполага с възможността да продължи да работи и освен това да получава преходната помощ, докато придобие право на пълна пенсия за осигурителен стаж и възраст.

75 Следва да се добави, че лицата, страдащи от тежко увреждане, имат специфични нужди, свързани както със защитата, която изисква тяхното състояние, така и с необходимостта да се предвиди евентуално негово влошаване. В този смисъл следва да се има предвид рискът лицата, страдащи от тежко увреждане, да бъдат принудени да задоволяват свързани с тяхното увреждане финансови нужди, които няма как да бъдат избегнати, и/или с напредването на възрастта финансовите нужди на тези лица да нарастват (вж. в този смисъл решение от 6 декември 2012 г., Odar, C-152/11, EU:C:2012:772, т. 69).

76 Следователно социалните партньори, преследвайки законните цели да се предостави компенсация за в бъдеще на уволнените работници и да се подпомага тяхната професионална реинтеграция, същевременно отчитайки необходимостта от справедливо разпределяне на ограничени финансови средства, не са взели предвид релевантни обстоятелства, отнасящи се по-специално до работниците с тежки увреждания.

77 В този смисъл член 8, параграф 1, буква c) от TV SozSich има за резултат прекомерно засягане на законосъобразните интереси на работниците с тежки увреждания и по този начин надхвърля необходимото за постигането на целите на социалната политика, преследвани от германските социални партньори.

78 Следователно разликата в третирането, която произтича от тази разпоредба от TV SozSich, не може да бъде обоснована с оглед на член 2, параграф 2, буква б), подточка i) от Директива 2000/78.

79 Предвид всички изложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 2, параграф 2 от Директива 2000/78 трябва да се тълкува в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство не допуска разпоредбите на колективен трудов договор, които предвиждат прекратяване на изплащането на преходна помощ, предоставена с цел да гарантира подходящ доход на загубил работата си работник, докато той придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване, когато работникът придобие право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лицата с тежки увреждания съгласно посоченото осигуряване.

По съдебните разноски

80 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 2, параграф 2 от Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 година за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите трябва да се тълкува в смисъл, че в случай като разглеждания в главното производство не допуска разпоредбите на колективен трудов договор, които предвиждат прекратяване на изплащането на преходна помощ, предоставена с цел да гарантира подходящ доход на загубил работата си работник, докато той придобие право на пенсия за осигурителен стаж

и възраст съгласно задължителното пенсионно осигуряване, когато работникът придобие право на ранно плащане на пенсия за осигурителен стаж и възраст за лицата с тежки увреждания съгласно посоченото осигуряване.

Подписи